

FISTEL BIJ DE ANUS

Inleiding

Deze folder geeft u informatie over een fistel bij de anus en de behandeling daarvan. Het is goed u te realiseren dat de situatie voor iedereen anders kan zijn. Deze folder geeft een algemeen overzicht. Tijdens het gesprek op de polikliniek gaat uw arts in op uw persoonlijke situatie. Uiteraard krijgt u dan gelegenheid tot het stellen van vragen.

Wat is een fistel bij de anus?

Een fistel bij de anus is een verbinding tussen het laatste deel van uw dikke darm (endeldarm) en de huid. De fistel kan een rechtstreeks en oppervlakkig verloop hebben naar de endeldarm, maar kan ook heel ingewikkeld verlopen, bijvoorbeeld kronkelig (eventueel met vertakkingen) of hogerop door de kringspieren. Met de plaats van de uitwendige opening is dus niet altijd de plaats van de inwendige opening direct te vinden.

Klachten

Een fistel bij de anus veroorzaakt meestal veel ongemak: er komt regelmatig vuil of vocht naar buiten. Ook kan er af en toe weer een abcesje ontstaan, waarbij pus via de fistel naar buiten komt. Dit abces kan klein en oppervlakkig zijn, maar ook dieper in de bil gelegen zijn.

Oorzaken

Een fistel is meestal een overblijfsel van een ontstoken kliertje van de anus. Zo'n ontsteking kan zich uitbreiden in de kringspier van de anus en vervolgens naar de huid. Wanneer de ontsteking door de huid heen breekt, kan er een fistel overblijven. De fistel loopt daardoor bijna altijd door het onderste deel van de sluitspier van de anus. Waarom deze aandoening bij de een wel voorkomt en bij de ander niet, is niet bekend. Het komt dus niet door gebrekkige hygiëne.

Diagnose

De klachten en de uitkomsten van het lichamelijk onderzoek zijn vaak duidelijk genoeg om de diagnose te kunnen stellen. Verder onderzoek is dan ook meestal niet nodig. Soms wordt een inwendig darmonderzoek of een MRI-scan gemaakt als gedacht wordt aan een ingewikkelde fistel.

Behandelingsmogelijkheden

Er is maar één behandeling die u definitief van een fistel bij de anus kan afhelpen en dat is een operatie. Daarvoor wordt u kort in het ziekenhuis opgenomen en bij eenvoudige fistels kunt u in dagbehandeling worden geholpen. De anesthesioloog bespreekt met u of een algehele verdoving krijgt of een gedeeltelijke door een prik in de rug. Dit gebeurt op het preoperatief spreekuur.

Bij de operatie bekijkt de arts hoe de loop van de fistel is en legt deze helemaal open als dit verantwoord is. Vaak loopt de fistel door het onderste gedeelte van de sluitspier van de anus en wordt ook dit deel opengelegd. Er moet echter genoeg kringspierweefsel overblijven om incontinentie (verlies van ontlasting) te voorkomen.

Loopt de fistel dieper door de sluitspier dan mag deze niet worden opengelegd, omdat dit tot incontinentie leidt. In dat geval wordt vaak een drain ingebracht om de ontsteking tot rust te brengen. In een tweede operatie, enkele weken later, wordt de fistel gesloten. Deze operatie is succesvol bij 70% van de patiënten.

Mogelijke complicaties

Geen enkele operatie is zonder risico's. Zo is ook bij deze operatie een kans op complicaties aanwezig. Daarnaast zijn bij deze operatie nog enkele specifieke complicaties mogelijk:

- De ingreep vindt plaats in een bloedvrijk gebied (de anus), daarom kan na de behandeling wat bloedverlies optreden.
- Vanwege de verhoogde kans op een wondinfectie wordt de wond opengelaten. Desondanks kan toch een wondinfectie optreden.

- Bij deze ingrepen wordt geopereerd in de nabijheid van of aan een deel van de kringspier van de anus. Dit kan tijdelijke of blijvende gevolgen hebben voor de continentie. Continentie van de anus wil zeggen: het vermogen om lucht (winden), vocht (slijm, diarree) en ontlasting onder controle te houden. In het begin kan enig verlies van controle van de kringspier zijn, omdat de wonden open zijn. Dit is vooral het geval bij winden, maar mogelijk ook bij vocht. Dit betekent dat wanneer u een windje of wat vocht voelt aankomen, u de sluitspier bewust moet aanspannen. Voor de operatie ging dit moeiteloos en bijna onbewust. U moet dus de continentie meer bewust gaan beheersen. Doorgaans is dit van tijdelijke aard. Helaas kan echter in een klein aantal gevallen het verlies van deze controle blijvend zijn. Vooral het verlies van wat vocht kan hinderlijk zijn.
- Helaas is het zo dat de fistel niet altijd voorgoed verholpen is. Bij een eenvoudige fistel die kan worden opengelegd, is de kans op een nieuwe fistel niet zo groot, maar bij een ingewikkelde fistel is de kans op een nieuwe fistel zeker 30%.

Na de behandeling

Omdat de wond wordt opengelaten, kunt u na de operatie ongemak en pijn hebben. Bij pijn is het innemen van een eenvoudige pijnstiller (Paracetamol) meestal voldoende. U kunt deze kopen bij een apotheek of drogist en het is verstandig om deze al voor de operatie in huis te hebben. Het is verstandig maximaal vier maal twee tabletten Paracetamol van 500 milligram per dag in te nemen. Dit geldt niet als u een leverziekte of allergie voor Paracetamol heeft, dan kunt u beter overleggen met uw arts over pijnstilling. Na de operatie is het belangrijk dat u de ontlasting zacht houdt. Soms krijgt u daarvoor een recept voor poeders of een drankje mee naar huis als dat nodig is. Drink verder minimaal anderhalve liter per dag en eet vezelrijke voeding.

Het wondgebied wordt bedekt met een gaasje. Een eenvoudige manier om thuis de wond af te dekken en eventueel vocht op te vangen, is door een inlegkruisje of maandverband in uw onderbroek te plakken.

Naar huis

Bij ontslag uit het ziekenhuis krijgt u een afspraak mee voor de poliklinische controle. Thuis moet u het wondgebied regelmatig, twee tot drie keer per dag, met de douche schoonspelen. Na de stoelgang liever niet afvegen maar spoelen met water.

Wanneer zich thuis complicaties voordoen, kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met uw huisarts of met de verpleegkundige van de polikliniek Chirurgie van de locatie waar uw operatie heeft plaatsgevonden.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, dan kunt u op werkdagen van 8.15 tot 16.30 uur via onderstaande gegevens contact opnemen.

Franciscus Gasthuis

Polikliniek Chirurgie

Telefoonnummer 010 - 461 6163

Franciscus Vlietland

Polikliniek Chirurgie

Telefoonnummer 010 – 893 1826

Buiten deze tijden kunt u bij spoed contact opnemen met de Spoedeisende Hulp:

Franciscus Gasthuis, 010 - 461 6720

Franciscus Vlietland, 010 - 893 1520 (bereikbaar van 10.00 uur tot 21.00 uur. Buiten deze uren kunt u contact opnemen met de SEH Franciscus Gasthuis).